

българина, знае, че веднажъ вѣрата му разколебана, той мѣчно се поддава на влияния. Искане ли, следователно, нашата интелигенция да се сближи пакъ съ народа, трѣбва да спечели отново сърцето му.

Ние не мислимъ, естествено, че тя трѣбва да повтори опита на нѣкогашното руско „народничество“. Нашиятъ селянинъ, реалистъ и скептикъ, още по-малко отъ руския би разбралъ наивната целъ на едно „хождение въ народъ“. Това тя може да постигне много по-добре, като му се отдаде всецѣло и безкористно на служене въ читалищата и библиотекитѣ. Тукъ има за нашата интелигенция безкрайно много работа.

На първо мѣсто тя трѣбва да направи всичко, да проникне по-лека-лека добрата книга и въ най-скромното село и най-затѣтената колиба. Трѣбва да прокѣнти навредъ и съдържателното, палещото, очистиращото слово. За тая целъ трѣбва да се разширятъ народнитѣ четения и да се основатъ и уредятъ всѣкаквъ видъ публични курсове и народни университети, каквито Дания имаше още преди войната повече отъ 70 и на които главно се дължи и голѣмата рѣководна роля на данската селска демокрация въ политическия, стопанския и културния животъ на тая малка, но образцова страна. Тѣпърва народнитѣ университети създадоха тукъ и предпоставкитѣ за едно истинско и просвѣтено народовластие, далечъ отъ всѣка мисль за потисничество и диктатура.

Народнитѣ университети се откриватъ и другаде, не само у насъ, повече безъ участието на ония, за които се създаватъ: жедното за наука градско население, занаятчиитѣ, работницитѣ и селянитѣ. За напредъ трѣбва да се постигне по-тѣсно сътрудничество между всички фактори, които сж заинтересувани въ добрия вървежъ и въ успѣха на народнитѣ курсове и университети. Инициативата за тѣхното откриване трѣбва да изхожда все по-често отъ долу: отъ работници, занаятчии и селяни. Тѣй е на много мѣста въ Германия. Тукъ често единъ малкъ кржецъ любознателни работници се разширява, благодарение на доброволното участие и на студенти, учители, професори и частни учени, благодарение и на материалната подкрепа на професионалнитѣ съюзи, синдикатитѣ, на общинскитѣ съвети и държавата — въ истински народни университети, които се ползватъ отъ помѣщенията и учебнитѣ сръдства на държавнитѣ. Уредбата на такива народни висши училища предполага, естествено, като рѣководно тѣло единъ комитетъ отъ представители на всички заинтересувани въ успѣха на народнитѣ университети фактори, безъ изключение и на представители отъ слушателитѣ, които иматъ право на гласъ дори въ избора на лекцитѣ и лекторитѣ.

Четенията, сказкитѣ въ курсовѣтѣ и народнитѣ университети трѣбва да иматъ занапредъ въ всѣки случай по-свързанъ характеръ. Шведската система, която упражняваше Читалищниятъ съюзъ още преди войната, трѣбва да се запази. Но когато всѣки окръгъ и всѣка околия ще има свой особенъ читалищенъ съветъ, ще могатъ да се образуватъ и провинциални щабове отъ лектори и нѣма защо да се очакватъ лектори само отъ центъра.

Както и досега, трѣбва сказкитѣ да бждатъ по възможность придружени съ свѣтливи картини. За тая целъ, Читалищниятъ съюзъ трѣбва да уреди, щомъ сръдствата му позволяватъ, централа за